

3 розвитком ринкових відносин спостерігається перехід до опосередкованих (економічних) методів державного управління грошовим оборотом [2, с. 259-261].

Основні принципи ефективного грошово-кредитного регулювання повинні включати засади необхідні для проведення виваженої, довгострокової, цілеспрямованої грошово-кредитної політики.

Принцип «визначення цілей». Для ефективного регулювання грошово-кредитного ринку необхідно чітко визначити цілі для кожного органу, задіяного в розробленні та здійсненні Основних засад грошово-кредитної політики. На сьогоднішній день Національному банку України (НБУ) слід реалізувати грошово-кредитну політику шляхом стратегії безпосередньої інфляційної мети.

Принцип «визначення взаємовідносин». НБУ спрямовує зусилля на збереження довіри до національної грошової одиниці шляхом прозорих та узгоджених дій на грошово-кредитному ринку, адекватно використовуючи свої інструменти та засади, включаючи взаємодію з іншими органами держави.

Принцип «прозорість проведення». При регулюванні грошово-кредитного ринку важливе значення мають прозорі процеси обміну інформацією між органами законодавчої, виконавчої та судової влади та органам проведено грошово-кредитної політики.

Принцип «незалежність проведення». Орган проведення та регулювання грошово-кредитного ринку повинен мати незалежність у здійсненні грошово-кредитної політики. Будь-які втручання з боку законодавчої та виконавчої влади повинні мати лише консультативний характер.

Принцип «однособівна відповідальність». Основні засади грошово-кредитної політики повинні здійснюватися та проводитися одноособісним органом, на який покладена відповідальність за її реалізацію.

Принцип «визначеність інструментів та механізмів грошово-кредитної політики». Основні засади грошово-кредитної політики на наступний рік повинні передбачати інструментарій та механізм регулювання грошово-кредитного ринку.

Принцип «право законодавчої ініціативи НБУ». Орган, що регулює грошово-кредитний ринок, повинен мати повноваження встановлювати критерії і нормативи здійснення банківської діяльності на законодавчому рівні.

Принцип «взаємна контрольованість». Орган регулювання повинен мати повноваження перевіряти діяльність фінансових установ за встановленими Основними засадами грошово-кредитної політики, робота яких впливає на грошово-кредитну політику держави.

Ефективне грошово-кредитне регулювання економіки Національним банком України є значним кроком на шляху до покращення загальноекономічної ситуації в державі [4, с. 152-159].

Головною метою грошово-кредитної політики з урахуванням положень Конституції України є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Стабільна грошова одиниця розглядається як одна з базових цінностей суспільства, вагомим гарантією захисту приватних економічних інтересів кожного громадянина та необхідна умова досягнення стратегічних цілей економічного розвитку України – забезпечення високих темпів економічного зростання на засадах модернізації та інноваційного розвитку, побудова сучасної, стійкої, відкритої і конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки та забезпечення на цій основі підвищення добробуту населення нашої держави.

Відповідно до Закону України «Про Національний банк України» під час виконання своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінності стабільності в державі. Головним критерієм успішності проведення грошово-кредитної політики є підтримання у середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін. Річний показник приросту індексу споживчих цін у 2013–2014 роках має стабілізуватися в діапазоні 4–6%, а починаючи з 2015 року – утримуватися в межах 3–5%.

Продовження здійснення економічних і соціальних реформ у державі в окремі періоди може призвести до виникнення об'єктивних ситуаційних коливань цін на ринках

споживчих товарів і послуг. Такі коливання можуть бути результатом структурних зрушень в економіці, приведення окремих цін і тарифів у відповідність до економічно обумовлених рівнів. За таких обставин допускається певне тимчасове відхилення показників приросту споживчої інфляції від установлених цільових орієнтирів.

Поділ останньої світової економічної та фінансової кризи довів, що цінова стабільність є необхідною, але недостатньою умовою досягнення стратегічних цілей економічного розвитку. З огляду на це та відповідно до законодавства України грошово-кредитна політика також спрямовуватиметься на сприяння стабільності банківської системи та підтримку економічної політики Кабінету Міністрів України, спрямованої на економічне зростання. Національний банк в межах своїх можливостей сприятиме зростанню обсягів кредитування реального сектору економіки. Необхідність досягнення цих цілей не може вступати у протиріччя із головною метою грошово-кредитної політики. [1, с. 7].

Таким чином, можна констатувати, що грошово-кредитна політика Національного банку України є надзвичайно складною в розробці й реалізації системи заходів, яка в той же час визначається великою роллю в організації функціонування ринкової економіки і забезпеченні динамічного економічного зростання нашої держави.

Література:

1. Арбузов, С. Основні засади грошово-кредитної політики на 2013 рік / С. Арбузов, О.Шербаківа // Вісник НБУ. – 2013. – №1. – с.7-10
2. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 344 с.
3. Руденко, З.М. Оцінка фактичних цілей Національного банку України у формуванні та реалізації грошово-кредитної політики / З.М. Руденко // Регіональна економіка. – 2008. – №4. – с.115-119
4. Руденко, З.М. Основні принципи ефективного грошово-кредитного регулювання економіки держави / З.М. Руденко // Регіональна економіка. – 2008. – №1. – с.152-159
5. Шетинін А. І. Гроші та кредит. Видання 4-те, перероблене та доповнене. Шетинін А. І. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 440 с.

Сидоренко-Мельник Г. М., кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
м. Полтава, Україна
ВНЗ Ужгородського національного університету економіки і торгівлі

ПРОГНОЗНА ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Перспективне фінансове планування визначає найважливіші показники, пропорції та темпи розширеного відтворення, є основною формою реалізації головних цілей підприємств, що безумовно підтверджує актуальність та практичну спрямованість досліджень в цій сфері. Перспективне планування включає розробку фінансової стратегії підприємства та прогнозування його фінансової діяльності. Основу перспективного фінансового планування становить прогнозування, яке є втіленням стратегії підприємства на ринку [2,3]. Прогнозування полягає у вивченні можливого фінансового стану підприємства на близьку та віддалену перспективу та базується на узагальненні та аналізі наявної інформації з подальшим моделюванням можливих варіантів розвитку ситуації і фінансових показників.

Проблеми прогнозування господарської діяльності підприємства в умовах ринкового середовища знайшли відображення в працях О. Білої, В. Гесця, О. Кравченко, М. Науменка, Б. Панасюка, О. Янковського та достатньо широкого кола вітчизняних та зарубіжних науковців. Більшість з них вважає, що головною задачею фінансового прогнозування є зниження немінучої невизначеності, пов'язаної з прийняттям

3. Білик М.Д. Фінансове планування на підприємствах в сучасних умовах / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 133 – 141
4. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування / В.П. Гець, Т.С. Клебанова, О.Ш. Черняк та ін. – Харків: Вид-во «НЖЕК», 2005. – 396 с.
5. Янковський О.Г. Вдосконалення планування на підприємстві за допомогою математико-статистичних методів прогнозування / О.Г. Янковський, Л.О. Гура // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №1 (91). – С.229 – 238

Титаренко О. С., аспірант
кафедри економіки підприємства
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ЯК ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Сдиною визначення «фінансової стійкості» не існує, але передусім вона є характеристикою фінансового стану підприємства, відображенням залежності підприємства від залучених джерел фінансування.

У економічній літературі часто на рівні з поняттям «фінансової стійкості» зустрічається поняття «фінансової стабільності», але ці поняття є ідентичними.

Фінансова стійкість – це економічна категорія, що відображає стан підприємства, коли за рахунок власних засобів підприємство покриває кошти вкладені в оборотні активи, не допускає невиправданої дебиторської та кредиторської заборгованості, розраховується вчасно за своїми зобов'язаннями; наявність у підприємства нерозподіленого прибутку, а також характеристика стану фінансових ресурсів підприємства, результативність їх розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва тих чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів при збереженні платіж- й кредитоспроможності [2, с.7].

Для оцінки фінансової стійкості традиційно застосовуються низка показників, на підставі яких дається її обгрунтована оцінка.

До них належать: коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу), коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів (коефіцієнт фінансового левериджу), коефіцієнт фінансового ризику.

1. Коефіцієнт автономії ($K_{\text{ф}}$), характеризує частку засобів власників підприємства в загальній сумі авансованого капіталу у його діяльність і визначається за формулою:

$$K_{\text{ф}} = \frac{\text{власний капітал}}{\text{загальний капітал}} \quad (1)$$

Також він має назву концентрації власного капіталу. Цей показник характеризує ступінь стабільності та фінансової незалежності від зовнішніх кредиторів підприємства. Оптимальним вважається рівень 50–70 %.

2. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{\text{мк}}$), показує, яка частка власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка частина капіталізована. Розраховується як відношення чистого оборотного капіталу до власного капіталу.

$$K_{\text{мк}} = \frac{\text{власний оборотний капітал}}{\text{власний капітал}} \quad (2)$$

Чим більше цей коефіцієнт, тим більш стійкий фінансовий стан.

3. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових засобів, або коефіцієнт фінансового левериджу ($K_{\text{лп}}$), розраховується за формулою:

економічних рішень, орієнтованих у майбутнє. При такому підході фінансове прогнозування ключових параметрів фінансового стану підприємства може використовуватися як інструмент обгрунтування короткострокових і довгострокових економічних рішень, доцільності інвестицій; як засіб оцінки майстерності і якості управління; як спосіб прогнозування майбутніх фінансових результатів.

Основою фінансового прогнозування виступає прогнозна діагностика фінансового стану підприємства, яка відіграє значну роль при визначенні конкурентної політики господарюючого суб'єкта і використовується при оцінці виконання планових завдань, розробки програми розвитку на перспективу. Прогнозна фінансова діагностика слугує інструментом задоволення потреб оперативного і стратегічного управління в галузі фінансового прогнозування та планування. Вона виступає науково-методичним підручником процесу управління фінансами підприємств та реалізується на етапі побудови фінансових прогнозів на багатоваріантній основі, що в свою чергу забезпечує якісне фінансове планування стратегічного, поточного та оперативного характеру. В умовах складнощів в орієнтації вхідний принцип складання фінансових планів полягає в русі від майбутнього до сьогодення проти традиційного – від минулого до майбутнього [1]. Зазначене викликає потребу в використанні для прогнозування в межах фінансової діагностики методів, які базуються на системному і ситуаційному підходах.

Для економічного прогнозування використовують три взаємно доповнювальні класи методів прогнозування: екстраполяції, експертних оцінок, моделювання. Прогнозування відбувається в інтересах розвитку системи в умовах визначеності, невизначеності або випадковості. Правильність вихідних теоретичних передумов і методологічних основ прогнозу вирішальним чином впливає на його результати та можливість практичного використання [4].

Розробка предикативної моделі фінансової діагностики базується на використанні інтуїтивних, формалізованих та комплексних методів. Інтуїтивні методи – це індивідуальна або групова експертна оцінка. До формалізованих відносять метод екстраполяції тенденції і методи моделювання. Метод екстраполяції тенденції в свою чергу ділиться на просту екстраполяцію, часовий тренд, метод авто регресії, адаптивні методи (метод експоненціального згладжування і метод гармонійної ваги). До комплексного методу, який містить декілька зазначених методів, можна віднести сценарний метод. Особливо виділяються методи генерації ідей («мозкової атаки», «морфологічного аналізу», «синектички»). Інколи їх відносять до інтуїтивних методів прогнозування. Проте окремі спеціалісти визнають ці методи як окремі напрями пізнання дійсності в майбутньому.

Вміння підготувати проєктовані фінансові звіти і обрати оптимальну фінансову стратегію є запорукою уникнення фінансових проблем в перспективі. Розробка управлінських фінансових рішень, їх оцінка та вибір найефективніших варіантів, форми і засобів їхньої реалізації повинні здійснюватися не лише на основі певних планових передбачень розвитку економіки підприємства, а й розрахунків ключових прогнозних фінансових параметрів [4, 6].

Для успішного проведення і реалізації результатів діагностичного аналізу важливе значення має дотримання принципу усвідомлення чітко окреслених пріоритетів, конкретних цілей та завдань, часове та ресурсне планування проведення процесу діагностики, формування команди для здійснення діагностики, моніторинг реалізації процесу діагностичного аналізу.

За цих умов фінансова діагностика, в т.ч. перспективна, набуває потужної сили в якості інструменту ефективного фінансового менеджменту діяльності господарюючих суб'єктів.

Література:

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
2. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування: [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.] / О.Г. Біла. – Львів, 2005. – 312 с.